

Pauluse kiri roomlastele

¹ Pauluselt, Kristuse Jeesuse sulaselt, kes on kutsutud apostliks ja valitud levitama Jumala evangeeliumi,

² mida Jumal on oma prohvetite kaudu Pühakirjas ette töotanud,

³ sõnumit tema Pojast – kes maises elus pärines Taaveti soost

⁴ ja on pühaduse Vaimu väes kinnitatud Jumala Pojaks pärast surnuist ülestõusmist – Jeesusest Kristusest, meie Issandast.

⁵ Tema läbi me oleme saanud armu ja apostliameti, et levitada usukuulekust tema nime auks mittejuutide keskel,

⁶ kelle hulgas teiegi olete kutsutud kuuluma Jeesusele Kristusele.

⁷ Kõigile Jumala armastatuile Roomas, teile, keda tema on kutsunud pühaks rahvaks:

Armumõist ja rahu teile meie Isalt Jumalalt ja Issandalt Jeesuselt Kristuselt!

Paulus igatseb külastada Roomat

⁸ Kõigepealt ma tänan oma Jumalat Jeesuse Kristuse kaudu teie kõigi eest, sest teie usust kõneldakse kogu maailmas.

⁹ Sest Jumal, keda ma oma vaimus teenin, levitades evangeeliumi tema Pojast, võib tunnistada, kuidas ma teid alatasa meenutan

¹⁰ oma palveis igal ajal ja anun, et mul Jumala tahtel ehk lõpuks ometi läheks korda teid külastada.

¹¹ Ma ju igatsen teid näha, et võiksin anda teile vaimulikult midagi, mis teeb teid tugevaks;

¹² see tähendab, et saaksime vastastikku julgustust üksteiselt – teie minu ja mina teie usu läbi.

¹³ Ärgu olgu teil teadmata, vennad ja õed, et ma olen palju kordi kavatsenud teid külastada, et mul võiks olla vilja ka teie keskel, nii nagu teiste mittejuutide seas, aga siiani on mind ikka takistatud.

¹⁴ Ma olen ju võlglane nii kreeklaste kui vööramaalaste, nii tarkade kui rumalate ees;

¹⁵ seepärast olen täis tahtmist kuulutada evangeeliumi ka teie juures Roomas.

¹⁶ Ma ei häbene evangeeliumi, sest see on Jumala vägi päästeks igaühele, kes usub – esmalt juudile, siis ka mittejuudile.

¹⁷ Sest evangeeliumis avaldub see, kuidas Jumal inimesi õigeks teeb – algusest lõpuni usu alusel, nõnda nagu on kirjutatud:

„Õige jääb usust elama!“

Jumala viha patuse inimkonna vastu

¹⁸ Kuid Jumala viha avaldub taevast inimeste kogu kurjuse ja ülekohtu vastu, mida nad teevad, lämmatades tõe ülekohtuga.

¹⁹ Sest see, mida on võimalik teada Jumalast, on nende keskel avalik – Jumal on selle neile avaldanud.

²⁰ Tema nähtamatu olemus, tema muutumatu vägi ja jumalikkus on ju maailma loomisest peale selgesti näha, arusaadavad tema tööde põhjal. Nõnda ei ole neil mingit vabandust,

²¹ sest tundes Jumalat, ei ole nad teda ülistanud ja tänanud kui Jumalat, vaid on andunud tühistelegi targutustele ja nende mõistmatu süda on mattunud pimedusse.

²² Väites end olevat targad, on nad muutunud rumalaks

²³ ning kadumatu Jumala kirkuse vahetanud kaduva inimese, lindude, neljajalgsete ja roomajate kujutise vastu.

²⁴ Seepärast on Jumal nad andnud nende südame himudes rüveduse küttesse, isekeskis oma keha häbistama.

²⁵ Nad on Jumala tõe vahetanud vale vastu ning ülistanud ja teeninud loodut Looja asemel, kes on kiidetud igavesti! Aamen.

²⁶ Seepärast on Jumal andnud nad häbiväärsete himude meelevalda: nende naised on asendanud loomuliku vahekorra loomuvastasega.

²⁷ Samamoodi on mehed loobunud loomulikust vahekorrast naisega ning oma himus süttinud üksteisest; käitunud sündmatult mees mehega ja iseenestes saanud kätte kohase karistuse oma eksimuse eest.

²⁸ Veel enam, kuna nad ei pidanud väärtuslikuks Jumala tundmist, andis Jumal nad kõlvatu mõtteviisi meelevalda tegema seda, mis on väär.

²⁹ Nad on täis kõikvõimalikku ebaõiglust, kurjust, ahnust ja halba; täis kadedust, mõrvu, riidu, kavalust ja pahatahtlikkust. Nad on keelepeksjad,

³⁰ laimajad, Jumala vihkajad, vägivaldsed, ülbed, hooplejad, leidlikud kurjale, vastuhakkajad vanaemaile,

³¹ mõistmatud, sõnamurdjad, kalgi südamega, halastamatud.

³² Nad küll teavad hästi Jumala otsust, et need, kes selliseid asju teevad, on surma väärt, kuid ei tee mitte ainult sedasama, vaid kiidavad heaks ka need, kes nii teevad.

2

Jumala kohtuotsus on õiglane

¹ Seepärast ei ole sinulgi mingit vabandust, kes sa ka iganes oled, sina, kes mõistad kohut! Sest milles sa teise üle kohut mõistad, selles mõistad sa süüdi ka ennast, sest sina, kes sa kohut mõistad, teed sedasama!

² Me teame, et Jumala kohtuotsus säärase tegude tegijale on õige.

³ Sina aga, kes teiste üle kohut mõistad, ise aga sedasama teed, kas sa arvad, et sa saad põgeneda Jumala kohtu eest?

⁴ Või põlgad sa tema helduse, sallivuse ja pika meele rohkust? Kas sa ei saa aru, et Jumala heldus juhib sind meelt parandama?

⁵ Sa kogud enesele viha oma südame kanguse ja kahetsuseta südamega Jumala viha päevaks, kui tema õiglane kohus saab avalikuks.

⁶ Jumal „tasub igaühele ta tegude järgi“:

⁷ igavest elu neile, kes püsiva heategemise kaudu püüdlevald kirkust, au ja kadumatust,

⁸ ent viha ja raevu neile, kes on isekad, põlgavad ära tõe ja järgivad kurja.

⁹ Valu ja vaev saab osaks igale inimhingle, kes teeb kurja – esmalt juudile, siis mittejuudile,

¹⁰ kuid kirkus, au ja rahu igaühele, kes teeb head – esmalt juudile, siis mittejuudile.

¹¹ Sest Jumal ei tee vahet isikute vahel!

12 Kes teevad pattu Seadust tundmata, ka hukuvad Seadust tundmata, ja kes teevad pattu seadusealustena, mõistetakse süüdi Seaduse alusel.

13 Ei ole ju Seaduse kuuljad õiged Jumala ees, vaid Seaduse täitjad mõistetakse õigeks.

14 Seepärast kui mittejuudid, kellel Seadust ei ole, loomusunnil teevad seda, mida Seadus nõuab, on nad Seadust omamata iseendale seaduseks.

15 Nad näitavad, et Seaduse nõuded on kirjutatud neile südamesse. Seda kinnitab ka nende südametunnistus, kui mõtted neid vaheldumisi süüdistavad või kaitsevad.

16 Minu evangeeliumi kohaselt sünnib see päeval, kui Jumal Jeesuse Kristuse läbi mõistab kohut inimeste saladuste üle.

Juudid ja Seadus

17 Kuidas on lugu sinuga, kes sa nimetad end juudiks? Sa loodad Seadusele, sa kiitled Jumalast,

18 sa tunned tema tahet ja oskad eristada olulist, sest sa oled seda Seadusest õppinud.

19 Sul on kindel veendumus, et sina oled pimedate teejuht, pimeduses olijate valgus,

20 arutute juhendaja, väetimate õpetaja, sest on ju teadmine ja tõde sinu päralt Seaduse kujul.

21 Kuidas siis sina, kes sa õpetad teisi, ennast ei õpeta? Sa kuulutad: „Ära varasta!“, aga ise varastad?

22 Sa ütled: „Ära riku abielu!“, aga ise rikud abielu? Sa jälestad ebajumalaid, aga riisud Templit?

23 Sa uhkustad Seadusega, aga oma üleastumisega Seadusest sa heidad halba varju Jumalale!

24 Sest nagu Pühakirjas öeldakse:
„Teie pärast teotatakse Jumala nime mittejuutide seas!“

25 Ümberlõikamisest on ju tõesti kasu, kui sa toimid Seaduse järgi. Aga kui sa Seadust rikud, ei ole sa millegi poolest parem ümberlõikamatuist.

26 Seepärast, kui mõni ümberlõikamatu Seaduse nõudeist kinni peab, eks loeta siis ta võrdseks ümberlõigatutega?

27 Ja see ihu poolest ümberlõikamatu, kes järgib Seadust, mõistab kord kohut sinu üle, kes sa rikud Seadust kirjatähest ja ümberlõikamisest hoolimata.

28 Sest juut ei ole ju see, kes seda on väliselt, ja ümberlõikamine see, mida ihul võib näha,

29 vaid juut on see, kes seda on sisemiselt, ja ümberlõikamine on südame ümberlõikamine Vaimu läbi, mitte kirjutatud käsu läbi. Selline saab kiituse mitte inimestelt, vaid Jumalalt.

3

Jumala ustavus

1 Mis eelis on siis juudil või mis kasu on ümberlõikamisest?

2 Palju ja igas suhtes! Kõigepealt, nende kätte usaldati Jumala sõnumid.

3 Ja mis siis, kui mõned pole olnud ustavad? Kas nende ebaustavus tühistab Jumala ustavuse?

4 Kaugeltki mitte! Jumal on sõnapidaja, olgugi iga inimene valelik; sest nagu Pühakirjas öeldakse:

„Et su sõnad osutuksid õigeks

ja sa võidaksid kohtumõistmisel!“

5 Aga kui meie ebaõiglus toob esile Jumala õigluse, mida siis öelda? Kas ehk Jumal on

ebaõiglane – ma räägin inimlikust seisukohast –, kui ta meid karistab vihas?

⁶ Kaugeltki mitte! Sest kuidas saaks Jumal sel juhul üldse mõista kohut maailma üle?

⁷ Aga kui Jumala tõde minu valelikkuse läbi saab üha rohkem temale kirkuseks, miks mina siiski kohtu alla lähen patusena?

⁸ Miks mitte öelda: „Tehkem kurja, et sellest võiks sündida head!“, nagu mõned laimajad on väitnud mind rääkivat? Nemad ei jää ilma oma teenitud karistusest!

Keegi pole õige

⁹ Mis me sellest järeldame? Kas meil* on eeliseid? Üldsegi mitte! Oma süüdistuskõnes eelpool oleme me juba selgeks teinud, et nii juudid kui mittejuudid on patu võimu all.

¹⁰ Sest on ju kirjutatud:

„Ei ole ühtki õiget, ei ühtainustki.

¹¹ Ei ole ühtki, kes mõistaks, ei ühtki, kes otsiks Jumalat.

¹² Kõik on kaldunud kõrvale, läinud koguni raisku.

Ei ole ühtki, kes teeks head, ei ühtainustki.“

¹³ „Nende kõri on lahtine haud, oma keelega nad petavad.“

„Nende huulte taga on madude mürk.“

¹⁴ „Nende suu on täis needmist ja kibedust.“

¹⁵ „Nende jalad ruttavad valama verd,

¹⁶ häving ja viletsus on kõigil nende teedel,

¹⁷ ja rahu teed nad ei tunne.“

¹⁸ „Jumalakartust ei ole nende silme ees.“

---

* 3:9 St juutidel.

19 Aga me teame, et kõik Seaduse sõnad on suunatud neile, kes on Seaduse all, et keegi ei saaks ennast õigustada ja kogu maailm saaks vastutavaks Jumala ees.

20 Sest Seadusest kinnipidamise alusel ei mõisteta ühtki inimest õigeks tema ees; Seaduse kaudu saame me teadlikuks patust.

Õigeksmõistmine usu läbi

21 Nüüd aga on Seadusest lahus saanud avalikuks Jumala tee õigeksmõistmisele, millest tunnistavad Seadus ja Prohvetid.

22 See õigeksmõistmine Jumala poolt kuulub Jeesusesse Kristusesse uskumise alusel kõigile uskliketele. Sest ei ole mingit vahet juudil ja mittejuudil:

23 kõik on pattu teinud ja on Jumala aust ilma,

24 kuid mõistetakse õigeks tema armust täiesti muidu, Kristuses Jeesuses oleva lunastuse kaudu.

25 Et osutada oma õigust, on Jumal seadnud Jeesuse kõigile kättesaadavaks lepitusohvriks, mis toimib usu kaudu tema surmase. Sest oma kannatlikkuses oli ta jätnud varasemad patud karistamata,

26 et osutada oma õigust praegusel ajal, sest tema ise on õige ja mõistab õigeks igaühe, kes usub Jeesusesse.

27 Kuhu jääb nüüd kiitlemine? See on välistatud. Millise seaduse pärast? Kas selle, mis nõuab tegusid? Ei, vaid usu seaduse pärast.

28 Sest meie seisukoht on, et inimene mõistetakse õigeks usu läbi, sõltumata Seaduse tegudest.

29 Või ehk on Jumal ainult juutide Jumal? Eks ole ta ka Jumal mittejuutidele? Jah, ta on ka mittejuutide Jumal!

30 Jumal on üksainus, kes mõistab usu läbi õigeks nii ümberlõigatu kui ümberlõikamatu.

31 Kas me siis tühistame Seaduse usuga? Kaugeltki mitte! Me hoopis kinnitame Seadust.

4

Näide Aabrahamist

1 Mis me siis ütleme oma lihase esivanema Aabrahami kohta? Milline oli tema kogemus?

2 Kui Aabraham oleks tegude alusel õigeks mõistetud, siis oleks tal põhjust kiitlemiseks, aga mitte Jumala ees.

3 Sest mida Pühakirjas öeldakse? „Aabraham uskus Jumalat, ja see arvati talle õiguseks.“

4 Sellele, kes teeb tegusid, ei arvestata tasu mitte armust, vaid võlgnevuse tõttu temale.

5 Ent kui keegi tegusid tegemata usub temasse, kes jumalatu õigeks mõistab, siis arvestatakse õigeksmõistmise alusena tema usku.

6 Samuti nimetab Taavet õnnistatuks inimest, keda Jumal arvestab õigeksmõistetuks tegudest sõltumata:

7 „Õnnistatud on need, kelle ülekohus on andeks antud ja kelle pattud on kinni kaetud.

8 Õnnistatud on inimene, kelle pattu Issand ei arvesta.“

9 Kas see õndsus kuulub siis ainult ümberlõigatuile, või ehk ka ümberlõikamatuile? Me ju ütleme: „Aabrahami usk arvati talle õiguseks.“

10 Mis olukorras seda siis arvati? Kas sellal, kui ta oli ümberlõigatu või kui ta oli veel ümber lõikamata? Ta ei olnud siis ümber lõigatud, vaid oli tõesti veel ümber lõikamata!

11 Ning ta võttis vastu ümberlõikamise märgi selle õigeksmõistmise kinnituseks, mis tal oli juba ümberlõikamatuna oma usu tõttu. Nõnda sai ta kõigi nende esiisaks, kes on ümber lõikamata, aga kes usuvad, ning seda arvestatakse nende õigeksmõistmise alusena.

12 Samuti sai ta nende ümberlõigatute esiisaks, kes on mitte ainult ümber lõigatud, vaid ka elavad selle usu eeskujul, mis oli meie esiisal Aabrahamil juba enne ümberlõikamist.

13 Sest tõotust, et temast saab maailma pärija, ei antud Aabrahamile ega ta järelsoole mitte Seaduse kaudu, vaid usu põhjal omistatud õigeksmõistmise kaudu.

14 Kui pärimine toimuks Seadusest kinnipidamise alusel, siis kaotaks usk sisu ja tõotus kehtivuse,

15 sest Seaduse tõttu tuleb viha; aga kus pole seadust, seal pole ka üleastumist.

16 Seepärast toimub pärimine usu alusel, et see oleks armust, ja et tõotus kehtiks kindlalt kogu Aabrahami järelsoole – mitte ainult neile, kel on Seadus, vaid ka neile, kes usuvad nõnda nagu Aabraham. On ju tema meie kõigi isa,

17 nagu Pühakirjas öeldakse: „Ma olen sind seadnud paljude rahvaste isaks!“ Selle tunnistajaks on Jumal, keda ta uskus, Jumal, kes teeb surnud elavaks ja kutsub esile olematuid asju otsekui olevaid.

¹⁸ Lootes üle loodetava, uskus Aabraham, et temast saab paljude rahvaste isa, nagu talle oli öeldud: „Nii saavad olema sinu järeltulijad!“

¹⁹ Tema usk ei raugenud teadmisest, et tema ligi saja-aastane keha oli samahästi kui surnud ja Saara üsast polnud iial sündinud elu.

²⁰ Ta ei kahelnud Jumala töötuses uskmatuna, vaid sai tugevaks usus, austades Jumalat

²¹ kindla veendumusega, et Jumal suudab oma töötuse ka täita.

²² Sellepärast see arvati talle õiguseks.

²³ Aga et see temale arvati õiguseks, on pandud kirja mitte üksnes tema,

²⁴ vaid ka meie pärast, kellele see samuti arvestatakse õiguseks, sest me usume temasse, kes äratas surnuist üles meie Issanda Jeesuse,

²⁵ kes anti surma meie eksimuste pärast ja äratati üles meie õigeksmõistmiseks.

5

Rahu ja rõõm

¹ Seepärast, kuna meid on õigeks mõistetud usu alusel, siis on meil rahu Jumalaga meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi.

² Tema läbi me oleme usus saanud ka ligipääsu sellele armule, milles me püsime, ja võime julgelt rõõmutseada lootuse üle saada osa Jumala kirkusest.

³ Aga mitte ainult seda – me rõõmutseme ka kannatuste üle, sest me teame, et kannatusest sünnib vastupidavus,

⁴ vastupidavusest iseloomukindlus ja iseloomukindlusest lootus.

⁵ Ja see lootus ei jäta häbisse, sest Jumala armastus on välja valatud meie südameisse Püha Vaimu läbi.

⁶ Sest Kristus on, kui me alles nõdrad olime, ettenähtud ajal surnud jumalate eest.

⁷ Vaevalt sureb ju keegi isegi õiglase inimese eest, ehk küll mõnel võib olla julgust surra hea inimese eest,

⁸ aga Jumal näitab oma armastust meie vastu sellega, et Kristus suri meie eest, kui me olime alles patused.

⁹ Aga kui meid nüüd on tema vere hinnaga õigeks mõistetud, siis seda enam päästetakse meid tema kaudu ka viha eest.

¹⁰ Sest kui meid juba Jumala vaenlastena lepitati temaga ta Poja surma läbi, siis seda enam päästetakse meid tema elu läbi nüüd, kus me oleme lepitatud.

¹¹ Aga mitte ainult seda, vaid me ka rõõmutseme julgesti Jumala üle meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi, kelle kaudu me nüüd oleme võtnud vastu lepituse.

Surm Adamas, elu Kristuses

¹² Seepärast, nii nagu ühe inimese kaudu on patt tulnud maailma ja patu kaudu surm, samal viisil on ka surm tulnud kõigile inimestele, sest kõik on pattu teinud.

¹³ Oli ju patt maailmas ka enne Seadust, aga kui Seadust ei ole, siis pattu ei arvestata.

¹⁴ Siiski valitses surm Aadamast Mooseseni ka nende üle, kes ei teinud pattu käsust üle astudes nagu Adam, kes oli eeltähenduseks temast, kes pidi tulema.

¹⁵ Kuid Jumala armuanniga ei ole lugu nii nagu üleastumisega! Sest kui ühe inimese eksimus on toonud surma paljudele, siis on paljudele võrratult rohkem osaks saanud Jumala arm ja and ühe Inimese, Jeesuse Kristuse armu kaudu.

¹⁶ Jumala and on tõesti erinev sellest, mis juhtus ühe inimese patustamise tõttu. Sest selle ühe eksimuse järel tulnud kohtuotsus tõi süüdimõistmise, aga paljude eksimuste järel tulnud and tõi õigeksmõistmise.

¹⁷ Sest kui surm sai ühe inimese eksimuse tõttu selle ühe kaudu võimule, siis kui palju enam neile, kes võtavad vastu Jumala õigeksmõistmise küllusliku armuanni, kuulub elu ja valitsus selle ühe – Jeesuse Kristuse – kaudu!

¹⁸ Niisiis, nagu ühe eksimuse läbi tuli kõigile inimestele hukkamõistmine, nõnda on ka selle ühe õige teo läbi kõigile inimestele saanud õigeksmõistmine eluks.

¹⁹ Sest nii nagu ühe inimese sõnakuulmatuse läbi tehti paljud patuseks, nõnda tehakse ühe inimese sõnakuulelikkuse läbi paljud Jumala ees õigeks.

²⁰ Seadus aga on lisandunud selleks, et eksimus suureneks. Ent kus patt on suurenenud, seal on ka arm saanud ülikülluslikuks,

²¹ et nii nagu patt on valitsenud surmas, valitseks nüüd ka arm õigeksmõistmise läbi, mis viib igavesse ellu meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi.

6

Elu koos Kristusega vabastab patu võimu alt

¹ Mis me siis ütleme? Kas peaksime püsima patus, et arm suureneks?

² Kaugeltki mitte! Kuidas võiksime meie, kes oleme patule surnud, veel patus elada?

³ Või kas te ei tea, et kõik, kes me oleme Kristusesse Jeesusesse ristitud, oleme ristitud tema surmasse?

⁴ Seepärast on meid koos temaga ka hauda maetud ristimise kaudu surmasse, et nii nagu Kristus on äratatud surnuist üles Isa kirkuse toimel, nõnda võime meigi käia uues elus.

⁵ Sest kui meid on liidetud tema surma sarnasusse, siis liidetakse meid ka tema ülestõusmisse.

⁶ Me teame, et meie vana loomus on koos Kristusega risti löödud, et meie patune ihu häviks ja me ei peaks enam orjama pattu;

⁷ sest surres vabanetakse patu võimu alt.

⁸ Aga kui me oleme surnud koos Kristusega, siis usume, et me ka elame koos Kristusega.

⁹ Me ju teame, et nüüd, kui Kristus on surnuist üles äratatud, ei sure ta enam; surmal pole võimu tema üle.

¹⁰ Sest surres suri ta patule üks kord ja alatiseks, kuid elades elab ta Jumalale.

¹¹ Samuti arvestage ka teie, et olete surnud patule, kuid elate Jumalale Kristuses Jeesuses.

¹² Seepärast ärge laske patul valitseda oma surelikus ihus, kuuletudes selle ihadele.

¹³ Ärge andke oma ihuliikmeid ülekohtu relvadeks patule, vaid nõnda kui need, kes on äratatud surnuist üles, andke end Jumala teenistusse ja oma ihuliikmed õiguse relvadeks temale!

¹⁴ Sest patt ei valitse enam teie üle; te ei kuulu enam Seaduse, vaid armu alla.

Õiguse orjad

15 Mis me sellest järeldame? Kas peaksime tegema pattu, kuna me ei kuulu Seaduse, vaid armu alla? Kaugeltki mitte!

16 Kas te ei tea, et kelle teenistusse te end orjana kuuletudes annate, selle orjad te olete ja selle sõna kuulate – kas siis patu orjad surmaks või kuulekuse orjad õiguseks.

17 Aga tänu Jumalale, et teie, kes te varem olite patu orjad, olete nüüd südames kuuletunud sellele õpetusele, mille hoolde teid anti.

18 Patust vabastatuina olete saanud õiguse teenriteks.

19 Teie inimliku nõrkuse tõttu kasutan ma neid võrdlusi igapäevaelust. Nii nagu te enne andsite oma liikmed orjaks rüvedusele ja üha kasvavale ülekohtule, nii andke nad nüüd õiguse teenritena pühitsuse jaoks.

20 Jah, kui te pattu orjasite, siis te olite vabad õigusest.

21 Mis vilja te kandsite siis? Sellist, mille pärast te nüüd häbenete, sest selle tulemus on surm.

22 Aga nüüd, olles vabastatud patu võimust ja saanud Jumala teenriteks, te kannate vilja pühitsuseks. Selle tulemuseks on igavene elu.

23 Sest patu palk on surm, aga Jumala armuand on igavene elu Kristuses Jeesuses, meie Issandas.

7

Näide abielust

1 Vennad ja õed, kas te ei tea – ma räägin neile, kes tunnevad seadust –, et seadusel on võim inimese üle vaid seni, kuni too elab.

² Abielunaine on seaduslikult seotud oma mehega ta eluajal. Aga kui mees sureb, vabaneb naine kohustustest mehe ees.

³ Seepärast, kui ta mehe eluajal on teise mehega, nimetatakse teda abielurikkujaks. Aga kui mees sureb, on naine vaba seaduse alt, nii et ta ei ole teisele mehele minnes abielurikkuja.

⁴ Seega, mu vennad ja õed, teiegi olete surmatud Seadusele Kristuse ihu kaudu, et te kuuluksite teisele, kes on üles äratatud surnuist, et me kannaksime vilja Jumalale.

⁵ Sest kui me veel rikutud loomuse võimuses elasime, toimisid me liikmeis patused kired, mis said tugevaks Seaduse tõttu, ja me kandsime vilja surmale.

⁶ Aga nüüd me oleme vabanenud Seaduse võimusest, sest me surime sellele, mis meid kinni pidas. Enam ei teeni me Jumalat vanal viisil, kirjatähe järgi, vaid uuel viisil, Vaimus.

Seadus ja patt

⁷ Mis me siis ütleme? Kas Seadus on patt? Kaugeltki mitte! Siiski, ma ei oleks tundnud pattu muidu kui Seaduse kaudu. Ma ei oleks teadnud, mida tähendab himustamine, kui Seadus poleks öelnud: „Ära himusta!“

⁸ Aga patt, saades tõuget käsust, tekitas minus kõikvõimalikke himusid. Sest ilma Seaduseta on patt surnud.

⁹ Mina elasin kord lahus Seadusest. Kui nüüd käsk tuli, ärkas patt ellu

¹⁰ ja mina surin. Seadus, mis pidi olema mulle eluks, osutus mulle surmaks.

¹¹ Sest kui patt oli saanud käsusõnast tõuke, pettis ta mind ja tappis mind käsu abil.

12 Seega on Seadus püha ning käsk on püha, õiglane ja hea.

13 Kas nüüd see hea on mulle saanud surmaks? Kaugeltki mitte. Aga et patt oleks nähtav patuna, on see toonud selle hea kaudu mulle surma. Nii sai patt käsu abil ülimalt patuseks.

14 Me ju teame, et Seadus on vaimulik, mina aga lihalik, müüdud orjaks patu võimusesse.

15 Sest ma ei mõista oma tegusid. Ma ei tee seda, mida tahan, vaid ma teen, mida vihkan.

16 Aga kui ma teen, mida ma ei taha, siis ma nõustun, et Seadus on hea.

17 Nii ei tee seda enam mina, vaid minus pesitsev patt.

18 Sest ma tean, et minus, see tähendab mu rikutud loomuses, ei peitu midagi head. Tahet mul on, aga head teha ma ei suuda.

19 Sest ma ei tee head, mida ma tahan, vaid üksnes halba, mida ma ei taha.

20 Aga kui ma teen just seda, mida ma ei taha, siis ei ole see enam mina, kes tegutseb, vaid minus pesitsev patt.

21 Seega avastan ma seaduse: kuigi ma tahan teha head, on mulle omane teha kurja.

22 Sest oma sisemise inimesega ma tunnen rõõmu Jumala Seadusest,

23 kuid oma liikmetes näen ma teist seadust, mis sõdib vastu minu mõistuse seadusele ja võtab mind vangi mu liikmeis oleva patu seaduse alla.

24 Oh mind armetut inimest! Kes päästab mind sellest surmale määratud ihust?

25 Aga tänu Jumalale, meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi!

Niisiis, ma teenin mõistusega küll Jumala Seadust, aga oma rikitud loomusega patu seadust.

8

Uus elu Vaimus

¹ Nõnda siis ei ole nüüd mingit hukkamõistmist neile, kes on Kristuses Jeesuses.

² Sest elu Vaimu seadus Kristuses Jeesuses on vabastanud su patu ja surma seadusest.

³ Mis Moosese Seadusele oli võimatu – sest tal polnud jõudu inimloomuse vastu – seda tegi Jumal. Ta läkitas oma Poja patuse liha sarnasuses patuohvrina ja karistas pattu surmaga tema inimkehas.

⁴ Ta tegi seda selleks, et Seaduse õigusenõuded oleksid täidetud meis, kes me ei ela mitte oma rikitud loomuses, vaid kooskõlas Vaimuga.

⁵ Sest need, kes elavad iseka loomuse järgi, mõtlevad lihalikke mõtteid, aga kes elavad Vaimu järgi, need mõtlevad sellele, mida Vaim tahab.

⁶ Lihalik mõtteviis on surm, Vaimu mõtteviis aga elu ja rahu.

⁷ Sest lihalik mõtteviis on vaen Jumala vastu; see ei allu Jumala Seadusele ega suudagi seda teha.

⁸ Kes on oma liha meelevallas, ei saa meeldida Jumalale.

⁹ Kuid teie ei ela oma loomuses, vaid Vaimus, kui Jumala Vaim tõepoolest elab teie sees. Aga kellel ei ole Kristuse Vaimu, see ei ole tema oma.

¹⁰ Aga kui Kristus on teie sees, siis on küll ihu patu tõttu surnud, aga Vaim on õigeksmõistmise tõttu elus.

¹¹ Ja kui teis elab selle Vaim, kes Jeesuse surnust üles äratas, siis tema, kes Kristuse surnust üles äratas, teeb teiegi surelikud kehad elavaks oma Vaimu läbi, kes teis elab.

¹² Nõnda siis, vennad ja õed, me ei ole võlgu oma rikutud loomusele, et peaksime selle järgi elama –

¹³ sest kui te oma loomuse järgi elate, siis te surete. Aga kui te Vaimu abil ihu teod surmate, siis te elate.

¹⁴ Sest kõik, keda iganes Jumala Vaim juhib, on Jumala lapsed.

¹⁵ Te ei ole ju saanud orjastavat vaimu, et peaksite jälle kartma, vaid olete saanud lapseõiguse Vaimu, kelles me hüüame: „*Abba!* Isa!“

¹⁶ Seesama Vaim tunnistab koos meie vaimuga, et me oleme Jumala lapsed.

¹⁷ Aga kui me oleme lapsed, siis oleme ka pärijad, nii Jumala pärijad kui Kristuse kaaspärijad; kui me koos temaga kannatame, siis meid ka koos temaga kirkastatakse.

Praegused kannatused ja tulevane kirkus

¹⁸ Ma leian, et käesoleva aja kannatused ei ole kõneväärt võrreldes kirkusega, mis meis peab avalikuks saama.

¹⁹ Sest kogu loodu ootab pikisilmi Jumala laste avalikukssaamist.

²⁰ On ju kogu loodu allutatud kaduvusele – mitte omal valikul, vaid allutaja tahtel, lootuses,

²¹ et ka loodu ise vabastatakse kord lagunemise orjusest ning tuuakse Jumala laste kirkuse vabadusse.

²² Me ju teame, et kogu loodu ägab üheskoos sünnitusvaludes tänini.

²³ Aga veel enam, ka meie, kes me oleme saanud esimese annina Püha Vaimu, meiegi ägame endamisi, oodates lapseõigust, oma ihu lunastust.

²⁴ Sest me oleme päästetud lootuses. Ent juba nähtava lootmine ei ole lootus. Sest kes loodab veel seda, mis juba on näha?

²⁵ Aga kui me loodame seda, mida ei näe, siis me ootame seda kannatlikult.

²⁶ Samuti tuleb ka Vaim appi meie nõtruses: me ju ei tea, mille eest me peame palvetama, kuid Vaim ise palub meie eest sõnatu ägamisega.

²⁷ Ja tema, kes uurib meie südameid, mõistab Vaimu mõtteid, sest Jumala tahtmise järgi palub ta pühade eest.

²⁸ Ent me teame, et neile, kes Jumalat armastavad, laseb Jumal kõik tulla heaks – neile, kes on tema kavatsuse kohaselt kutsutud.

²⁹ Sest neid, keda Jumal on eelnevalt valinud, on ta ka eelnevalt määranud saama tema Poja sarnaseks, et tema oleks esmasündinu paljude vendade seas.

³⁰ Ja keda ta on eelnevalt määranud, neid on ta ka kutsunud; ja keda ta on kutsunud, need on ta ka õigeks teinud; ja keda ta on õigeks teinud, neid on ta ka kirgastanud.

Jumala armastus Kristuses

³¹ Mis me siis ütleme, arvestades kõike seda? Kui Jumal on meie poolt, kes suudab olla meie vastu?

³² Tema, kes oma Poegagi ei säästnud, vaid loovutas tema meie kõikide eest, kuidas ta ei peaks siis koos Pojaga meile kõike muud kinkima?

³³ Kes võiks süüdistada Jumala valituid? Jumal on see, kes õigeks teeb!

³⁴ Kes võib meid hukka mõista? Kristus Jeesus on, kes suri, kuid veel enam, kes üles äratati, kes on Jumala paremal käel ja kes palub meie eest!

³⁵ Kes võiks lahutada meid Kristuse armastusest? Kas viletsus või ahistus või tagakiusamine või nälg või alastiolek või hädaoht või hukkamine?

³⁶ Nagu on kirjutatud:

„Sinu pärast seisame me surmasuus päev otsa, me oleme kui lambad, kes on määratud tapmisele.“

³⁷ Kuid selles kõiges me võidame ülivõimsalt tema läbi, kes meid on armastanud.

³⁸ Sest ma olen veendunud, et ei surm ega elu, ei inglid ega valitsused, ei miski praegu ega tulevikus, ei väed,

³⁹ ei kõrgus ega sügavus ega miski muu loodu ei suuda lahutada meid Jumala armastusest, mis on Kristuses Jeesuses, meie Issandas.

9

Pauluse mure Iisraeli pärast

¹ Ma räägin tõtt Kristuses, mu südametunnistus koos Püha Vaimuga kinnitab, et ma ei valeta:

² mul on südames suur kurbus ja lakkamatu ahastus.

³ Sest ma soovin pigem, et ma ise oleksin neetud ja Kristusest ära lõigatud oma rahva, oma suguvõsa,

⁴ Iisraeli rahva pärast. Nende päralt on lapseõigus, kirkus ja lepingud, seadustik, templiteenistus ja töötused.

⁵ Neile kuuluvad esiisad ja nende hulgast põlvneb Messia ihulikult, kes on Jumal üle kõige, igavesti kiidetav! Aamen.

Jumala valiku sõltumatus

⁶ See pole nii, nagu oleks Jumala sõna ebaõnnestunud. Kaugel sellest! Sest mitte kõik, kes põlvnevad Iisraelist, ei ole Iisrael

⁷ ja mitte kõik ei ole Aabrahami lapsed sell-epärast, et nad on tema järeltulijad. Vastupidi: „Sinu sugu loetakse Iisakist.“

⁸ Teisisõnu, mitte lihased lapsed ei ole Jumala lapsed, vaid Aabrahami järglasteks arvatakse töötuse lapsed.

⁹ Sest selline oli töötussõna: „Järgmisel aastal samal ajal tulen ma su juurde ja siis on Saarel poeg!“

¹⁰ Aga see pole ainus näide. Rebeka pojad sündisid ühest ja samast, meie esiisast Iisakist.

¹¹⁻¹² Kuid Jumala kava pidi teostuma endiselt valiku põhjal, sõltudes mitte inimeste tegudest, vaid kutsujast. Seepärast, veel enne, kui Rebeka pojad sündisid ja midagi head või halba tegid, kuulutati talle: „Vanem orjab nooremat!“

¹³ Nagu Pühakirjas öeldakse: „Jaakobit ma armastasin, Eesavit aga vihkasin.“

¹⁴ Mis me siis ütleme? Kas Jumala juures on ebaõiglust? Kaugeltki mitte!

¹⁵ Sest ta ütleb Moosesele:
„Ma olen armuline, kellele olen armuline,
ja halastan, kellele halastan.“

¹⁶ Nõnda siis ei sõltu see inimese tahtest või pingutusest, vaid Jumalast, kes halastab.

¹⁷ Sest vaaraole öeldakse Pühakirjas: „Just selleks olen ma sind esile tõstnud, et näidata sinu varal oma väge, ja et minu nime kuulutataks üle kogu maa.“

18 Nõnda siis Jumal annab armu, kellele tahab, ja kalestab, keda tahab.

19 „Miks ta siis veel etteheiteid teeb?“ ütled sa nüüd mulle. „Sest kes on iial saanud seista vastu tema tahte!“

20 Ent kes oled sina, oh inimene, et arvustad Jumalat? Ei ütle ju vormitud kuju oma vormijale: „Miks sa mind selliseks tegid?“

21 Või kas pole pottsepal voli valmistada samast savikamakast üks anum ülemaks ja teine alamaks otstarbeks?

22 Aga kui Jumal selliselt tegutseb? Tahtes ilmutada oma viha ja avaldada oma väge, on ta ülima kannatlikkusega talunud hävitamiseks tehtud vihaanumaid,

23 et avaldada oma rikkalikku kirkust halastuseanumaile, mida ta on ette valmistanud kirkuseks.

24 Selleks ongi ta kutsunud meid mitte ainult juutide, vaid ka mittejuutide seast.

25 Nagu ka Hoosea raamatus öeldakse:
„Ma kutsun oma rahvaks teda, kes ei olnud minu rahvas,
ja armastatuks teda, kes ei olnud armastatud.“

26 Ja,
„Paigas, kus neile öeldi:

„Teie ei ole mu rahvas!“
seal kutsutakse neid elava Jumala lasteks!“

27 Aga Jesaja hüüab Iisraeli kohta:
„Kuigi iisraellasi oleks nõnda palju nagu mereliiva,
päästetakse neist ainult jääk,

28 sest lõplikult ja kiiresti
teeb Issand tõeks oma sõna maa peal.“

29 Ja nagu Jesaja on ette kuulutanud:

„Kui vägede Issand ei oleks jätnud meile järelsugu,
siis oleksime kadunud nagu Soodom
ja hävinud nagu Gomorra.“

Iisraeli uskmatust

30 Mis me siis ütleme? Et mittejuudid, kes õigeksmõistmist ei taotlenud, on kätte saanud õigeksmõistmise usu kaudu;

31 aga Iisrael, kes taotles õigeksmõistmist Seaduse järgi, ei ole Seaduse täitmist saavutanud.

32 Mispärast? Sest nad ei lähtunud usust, vaid arvasid õigeks saavat tegudest. Nad komistasid vastu komistuskivi,

33 nagu Pühakirjas öeldakse:

„Vaata, ma panen Siionisse kivi, mis paneb inimesed komistama,
ja kalju, mis paneb nad kukkuma,
ja kes temasse usub, ei jää häbisse!“

10

1 Vennad ja õed, minu südame igatsus ja palve Jumala poole on, et nad pääseksid!

2 Ma tunnistan nende kasuks, et neil on agarust Jumala asjus, aga see ei põhine selgel arusaamisel tõest.

3 Kuna nad ei tunne Jumala teed õigeksmõistmiseks ja püüavad kehtestada õigeksmõistmist omal viisil, ei ole nad allunud Jumala õigeksmõistmisele.

4 Sest Seaduse lõpp on Kristus, õigeksmõistmiseks igähele, kes usub.

5 Sest Mooses kirjutab Seadusest tuleneva õigeksmõistmise kohta: „Igaüks, kes seda täidab, elab selle järgi.“

6 Kuid usul põhinev õigeksmõistmine räägib nõnda: „Ära ütle oma südames: „Kes läheb üles taevasse?““ (see on – Kristust alla tooma)

7 „või: „Kes läheb alla sügavikku?““ (see on – Kristust surnuist üles tooma).

8 Selle asemel ütleb ta: „Sõna on su lähedal, sinu suus ja su südames!“ See on ususõna, mida me kuulutame.

9 Sest kui sa oma suuga tunnistad, et Jeesus on Issand, ja oma südamega usud, et Jumal on ta üles äratanud surnuist, siis sind päästetakse.

10 Sest südamega usutakse õigeksmõistmiseks ja suuga tunnistatakse päästeks.

11 Sest Pühakiri ütleb: „Igaüks, kes temasse usub, ei jää häbisse.“

12 Seega ei ole vahet juudil ja mittejuudil; seesama Issand on kõikide Issand, rikas kõikide heaks, kes teda appi hüüavad.

13 Sest „igaüks, kes hüüab appi Issanda nime, päästetakse“.

14 Ent kuidas nad siis saavad appi hüüda teda, kellesse nad ei ole uskunud? Ja kuidas nad saaksid uskuda temasse, kellest nad ei ole kuulnud? Ja kuidas nad saavad kuulda, kui pole kuulutajat?

15 Ja kuidas nad võivad kuulutada, kui neid ei ole läkitatud? Nõnda nagu on kirjutatud: „Kui kaunid on nende jalad, kes toovad head sõnumit!“

16 Siiski mitte kõik ei ole evangeeliumile kuuletunud. Jesaja ju ütleb: „Issand, kes on uskunud meie kuulutust?“

17 Niisiis, usk tuleb kuuldust, aga kuuldu Kristuse sõna kaudu.

18 Aga ma küsin, kas nad ei ole siis kuulnud? On küll!

„Nende hääl on läinud üle kogu maa, nende sõnum maailma äärteni.“

19 Aga ma küsin uuesti, kas Iisrael ei saanud aru? Kõigepealt ütleb Mooses:

„Ma teen teid kadedaks nende peale, kes ei ole rahvas, ma ärritan teid vihale rahva peale, kellel ei ole arusaamist.“

20 Ning Jesaja kuulutab julgelt:

„Ma lasin end leida neil, kes mind ei otsinud; ma tegin end tuntuks neile, kes mu järele ei küsinud.“

21 Aga Iisraeli kohta ta ütleb:

„Kogu päeva olen ma sirutanud oma käsi sõnakuulmatu ja tõrkuva rahva poole!“

11

Jumal ei hülga Iisraeli

1 Niisiis, ma küsin – kas Jumal on oma rahva kõrvale heitnud? Olen ju minagi iisraellane, Aabrahami järglane, Benjamini suguharust!

2 Jumal ei ole oma rahvast, keda ta ette teadis, ära tõuganud. Pühakiri ütleb selles kohas Eelija kohta, kus ta anub Jumalat Iisraeli pärast:

3 „Issand, nad on tapnud su prohvetid, lõhkunud maha su altarid! Mina üksi olen järgi jäänud ja nad püüavad mind tappa!“

4 Kuid mida Jumal talle vastas?

„Ma olen jätnud endale seitse tuhat meest,

kes ei ole kummardanud Baali ees.“

⁵ Samuti on siis ka praegusel ajal olemas jääk, keda Jumal on armu tõttu valinud.

⁶ Kui aga armust, siis mitte tegudest, sest muidu ei oleks arm enam arm.

⁷ Mis me järeldame? Mida Iisrael taotleb, seda ta ei ole saanud kätte, aga äravalitid on selle kätte saanud. Ülejäänud on kalestunud,

⁸ nagu on kirjutatud:

„Jumal on andnud neile tardumuse vaimu,
silmad, mis ei näe,
ja kõrvad, mis ei kuule,
kuni tänase päevani.“

⁹ Ja Taavet ütleb:

„Nende pidulaud saagu neile silmuseks ja lõksuks,
püüniseks ja kättemaksuks!

¹⁰ Löö nende silmi pimedusega, et nad ei näeks!
Kõverda nende selg jäädavalt!“

Poogitud oksad

¹¹ Seepärast ma küsin – kas Iisrael on komis-
tanud, et kukkuda lõplikult? Kaugeltki mitte!
Nende eksimuse tõttu on pääste saanud osaks mit-
tejuutidele, et äratada Iisraelis kadedust.

¹² Aga kui nende eksimus tähendab rikkust kogu
maailmale ja nende kaotamine rikkust mittejuu-
tidele, siis kui palju suuremat rikkust toob nende
täielik kaasamine?

¹³ Ma räägin seda teie seas olevatele mittejuu-
tidele. Kuna ma olen apostel mittejuutidele, olen
ma uhke oma teenistuse üle,

¹⁴ lootuses, et ma suudan ehk kuidagi äratada
kadedust oma hõimlastes ning mõned neist päästa.

15 Sest kui juba nende eemale tõukamine tõi maailmale lepituse, mida muud toob nende vastuvõtmine, kui elu tõusmist surmast?

16 Aga kui uudsevili on püha, siis on seda kogu taigen. Ja kui juur on püha, siis on seda ka oksad.

17 Aga kui mõned oksad on küljest murtud, sina aga kui metsõlipuu oled nende asemele poogitud ja saad osa õige õlipuu mahlakast juurest,

18 siis ära hoople okste ees. Ja kui sa hoopled, siis pea meeles, et mitte sina ei kanna juurt, vaid juur kannab sind.

19 Sina ehk ütled: „Oksad murti küljest, et mind asemele pookida.“

20 Õige küll! Nead murti küljest uskmatuse pärast, sina püsid puu küljes aga usu läbi. Ära mõtle kõrgilt, vaid kard!

21 Kui Jumal ei jätnud karistamata loomupäraseid oksti, ei säästa ta sindki!

22 Seepärast, pane tähele Jumala lahkust ja karmust: karmust nende suhtes, kes langevad, aga lahkust sinu vastu, kui sa püsid tema lahkuses; vastasel korral raiutakse sindki maha.

23 Aga ka iisraellased, kui nad ei jää oma uskmatusse, poogitakse puu külge, sest Jumal suudab neid tagasi pookida.

24 Sest kui juba sind metsõlipuu küljest lahti raiuti ja vastupidiselt loomulikule aedõlipuu külge poogiti, eks poogita loomupärased oksad seda enam nende oma puu külge.

Iisraeli pääsemine

25 Vennad ja õed, et te ei oleks enda meelest targad, tahan ma teile teada anda saladuse: üht

osa Iisraeli on tabanud kalestumine seni, kuni mittejuutide koguarv on sisse astunud.

²⁶ Ja nõnda päästetakse kogu Iisrael. Nagu on kirjutatud:

„Siionist saabub Päästja,

kes kõrvaldab Jaakobist jumalakartmatuse.

²⁷ See on minu leping nendega,

kui ma kustutan ära nende patud.“

²⁸ Evangeeliumi seisukohalt on nad Jumala vaenlased teie heaks, aga Jumala valiku seisukohalt on nad armastatud esiisade pärast,

²⁹ sest Jumal ei võta tagasi oma armuande ja kutsumist!

³⁰ Sest nõnda nagu teie kord olite Jumalale sõnakuulmatud, aga nüüd olete armu saanud nende sõnakuulmatuse tõttu,

³¹ nii on nüüd ka nemad muutunud sõnakuulmatuks teile osaks saanud halastuse pärast, et nendegi peale halastataks.

³² Sest Jumal on kõik inimesed kinni pannud sõnakuulmatuse alla, et kõikide peale halastada.

Kiituslaul

³³ Kui mõõtmatu on Jumala rikkuse, tarkuse ja teadmise sügavus!

Kui läbiuurimatud on tema otsused
ja kui mõistatuslikud on tema teed!

³⁴ „Sest kes on ära tundnud Issanda meele?

Kes on olnud tema nõuandjaks?“

³⁵ „Kes on midagi kunagi Jumalale andnud,

et ta peaks talle tagasi maksma?“

³⁶ Sest temast on tekkinud kõik, tema kaudu ja tema jaoks on olemas kõik.

Temale kuulub kirkus igavesti! Aamen.

12

Elavad ohvrid

¹ Seepärast, vennad ja õed, et Jumal on meie vastu nii halastav, siis ma kutsun teid üles: andke oma ihud Jumalale elavaks, pühaks ja meelepäraseks ohvriks! See on tõeline ja õige viis teenida Jumalat.

² Ärge muganduge praeguse ajaga, vaid muutuge teiseks oma meele uuendamise teel, et te tunneksite ära, mis on Jumala tahtmine – mis on hea, talle meelepärane ja täiuslik.

Teenistus Kristuse ihus

³ Mulle antud armu tõttu ütlen ma igaühele teie seast: ärge olge endast paremal arvamusel kui on kohane, vaid suhtuge endasse kainelt, igaüks vastavalt usu määrale, mille Jumal talle on jaganud.

⁴ Sest nii nagu meil on ühes ihus palju liikmeid, aga kõigil liikmeil ei ole sama ülesanne,

⁵ nõnda me oleme ka paljukesi üks ihu Kristuses, üksikult aga igaüks üksteise liikmed.

⁶ Vastavalt meile antud armule on meil erinevad anded. Kui sinu and on prohvetlik kõne, prohveteeeri vastavalt oma usule;

⁷ kui see on teenimine, siis teeni; kui õpetamine, siis õpeta;

⁸ kui julgustamine, siis julgusta; kui andmine, anna lahkelt; kui juhtimine, siis juhi hoolikalt; kui aitad teistel kanda muresid, tee seda rõõmuga.

Armastavast käitumisest

⁹ Armastus olgu siiras! Vihake kurja, kiinduge heasse!

10 Pühenduge üksteisele vennalikus armastuses. Hinnake üksteist kõrgemalt, kui iseennast!

11 Ärge olge viitsimatud hoolsuses; olge tulised vaimus; teenige Issandat!

12 Olge rõõmsad lootuses, kannatlikud katsumustes, ustavad palves!

13 Aidake täita Jumala rahva vajadusi, võtke külalislahkus endale eesmärgiks!

14 Õnnistage neid, kes teid taga kiusavad; õnnistage ja ärge needke!

15 Olge rõõmsad koos rõõmsatega, nutke koos nutjatega!

16 Elage kooskõlas üksteisega! Ärge olge kõrgid, vaid seltsige alandlikega! Ärge olge eneste meelest targad!

17 Ärge tasuge kellelegi kurja kurjaga; mõtelge ikka sellele, mis hea on kõigi inimeste suhtes!

18 Niivõrd kui see on teie võimuses, elage rahu kõigi inimestega!

19 Armsad, ärge makske ise kätte enda eest, vaid andke maad Jumala vihale, sest on kirjutatud: „Mulle kuulub kättemaks, minu käest tuleb karistus,“ ütleb Issand.

20 Seevastu,
„kui su vaenlasel on nälg, toida teda,
ja kui tal on janu, jooda teda;
sest seda tehes sa kuhjad põlevaid süsi tema pea peale!“

21 Ära lase kurjusel võitu saada enese üle, vaid võida sina kurjus ära heaga!

13

Riigivõimule allumine

¹ Iga inimhing allugu võimudele, kes on tema üle. Sest ei ole võimu, mis poleks seatud Jumalast; ja olemasolevad võimud on pandud ametisse tema poolt.

² Niisiis, kes paneb vastu võimule, hakkab vastu sellele, mis Jumal on seadnud; ja vastuhakkajaid tabab kohtumõistmine.

³ Sest valitsejad ei ole hirmuks neile, kes teevad head, vaid neile, kes teevad kurja. Kui sa võimukandja ees hirmu tunda ei taha, siis tee head, ja sa saad temalt kiita.

⁴ Ta on ju Jumala teener sinu heaks. Aga kui sa kurja teed, siis karda, sest ta ei kanna mõõka asjata. Ta on Jumala teener, tema viha jagaja, tuues õiglast karistust kurjategijaile.

⁵ Seepärast on alistumine vajalik, seda mitte ainult karistuse, vaid ka südametunnistuse pärast.

⁶ Samal põhjusel te maksate ka makse; sest võimukandjad on Jumala teenrid, kes selleks peavad oma ametit.

⁷ Andke igaühele seda, mis te talle võlgnete: kui te võlgnete maksu, siis maksu; kui lõivu, siis lõivu; kartust sellele, kes kutsub esile kartust; kellele võlgnete austust, andke austust.

Armastus täidab Seaduse

⁸ Ärgu olgu teil ühtki muud võlga kellegi ees, kui jätkuv armastuse võlg üksteise vastu. Sest kes teist inimest armastab, on Seaduse täitnud.

⁹ Sest käsud „Ära riku abielu“, „Ära mõrva“, „Ära varasta“, „Ära himusta“ ja mis tahes muu käsk on

kokku võetud selles käsus: „Armasta oma ligimest nagu iseennast!“

¹⁰ Armastus ei tee ligimesele kurja, seetõttu on armastus Seaduse täitmine.

Päev on lähedal

¹¹ Tehke seda, mõistes käesoleva hetke tähendust: teil on aeg unest ärkata, sest nüüd on meie pääste lähemal kui usklikuks saades.

¹² Öö on möödumas, peagi koidab päev. Seepärast heitkem enestest ära pimeduse teod ja pangem selga valguse sõjavarustus!

¹³ Elagem sündsalt nagu päeva ajal, mitte pidutsemistes ja purjuspäi, mitte kiimaluses ja kõlvatuses, mitte riius ja armukadeduses.

¹⁴ Pigem rõivastuge Issanda Jeesuse Kristusega ja ärge muutke ihu eest hoolitsemist himude ärritamiseks.

14

Nõrgad ja tugevad

¹ Võtke lahkesti vastu usus nõdrad ja ärge vaielge erimeelsuste üle.

² Üks usub, et süüa võib kõike, aga kes on nõder, sööb ainult taimetoitu.

³ Kes sööb, ärgu põlastagu seda, kes ei söö. Ja kes ei söö, ärgu mõistku kohut selle üle, kes sööb, sest Jumal on tema vastu võtnud.

⁴ Kes oled sina, et mõistad kohut võõra sulase üle? Oma isanda ees ta seisab või langeb. Aga ta jääb seisma, sest Issand suudab teda püsti hoida.

⁵ Mõni peab üht päeva teisest paremaks, teine aga kõiki päevi ühesuguseks. Olgu igaüks oma ot-suses kindel!

⁶ Kes tähistab mingit päeva, tähistab seda Issandale; ja kes sööb, sööb Issandale, sest ta tänab Jumalat; samuti see, kes jätab söömata, teeb seda Issandale ja tänab Jumalat.

⁷ Sest ükski meist ei ela iseenele ja ükski ei sure iseendale.

⁸ Kui me elame, siis elame Issandale, ja kui me sureme, siis sureme Issandale. Seepärast, ükskõik, kas me elame või sureme, oleme ikka Issanda omad!

⁹ Just selleks on ju Kristus surnud ja saanud jälle elavaks, et ta oleks nii surnute kui elavate Issand.

¹⁰ Aga miks sina mõistad kohut oma venna või õe üle? Või miks sina neid põlastad? Eks tuleb meil kõigil kord seista Jumala kohtujärje ees,

¹¹ nagu on kirjutatud:

„Nii tõesti kui mina elan,“ ütleb Issand,
„minu ees peab nõtkuma iga põlv,
ja iga suu peab kiitma Jumalat.“ “

¹² Nõnda peab siis igaüks meist enda kohta Jumalale aru andma.

Vastastikusest hoolimisest

¹³ Ärgem siis mõistkem enam kohut üksteise üle! Pigem otsustagem hoiduda saamast vennale komistuseks ja pahanduseks.

¹⁴ Ma tean ja olen veendunud Issandas Jeesuses, et midagi ei ole ebapäha iseenesest, vaid on ebapäha üksnes sellele, kes midagi peab ebapähaks.

¹⁵ Sest kui su vend või õde tunneb piina sell-epärast, mis sa sööd, siis ei käitu sa enam kooskõlas armastusega. Ära hävita oma toiduga kedagi, kelle eest Kristus on surnud!

16 Sellepärast ärgu saagu hea, mis teil on, pilgatavaks.

17 Sest Jumala riik ei ole mitte söömine ega joomine, vaid õigus ja rahu ja rõõm Pühas Vaimus.

18 Igaüks, kes selliselt teenib Kristust, on Jumalale meelepärane ja tunnustatud inimeste poolt.

19 Nõnda siis taotlegem seda, mida on vaja rahuks ja üksteise ülesehitamiseks!

20 Ära lammuta toidu pärast Jumala tööd! Kõik toit on küll puhas, aga on vale süüa seda, mis teise komistama paneb!

21 Parem on mitte süüa liha ega juua veini ega teha midagi sellist, mille tõttu su vend või õde kiusatusse satub.

22 Mida iganes sa nende asjade kohta usud, hoi see enese ja Jumala vahel! Önnistatud on see, kes ei süüdistata end asjade pärast, mis ta heaks kiidab.

23 Aga kes kahtleb ja siiski sööb, on süüdi, sest see ei tule usust. Aga kõik, mis ei tule usust, on patt.

15

1 Ent meie, kes me oleme tugevad, peame kandma nõrkade puudusi ja mitte tegema vaid seda, mis meile meeldib.

2 Igaüks meist olgu ligimese heaks meelepärane tema ülesehitamiseks.

3 Kristuski ei elanud enese meelega heaks, vaid nagu on kirjutatud: „Sinu pilkajate pilked on tabanud mind!“

4 Sest kõik, mis on varem kirja pandud, on kirjutatud meile õpetuseks, et meil kannatlikkuse ja Pühakirja julgustuse abil oleks lootust.

⁵ Ja annaks Jumal teile, kelle käest see kannatlikkus ja julgustus tuleb, sellesama suhtumise üksteisesse, mis Kristusel Jeesusel oli

⁶ selleks, et te ühel meel ja ühel häälel ülistaksite Jumalat, meie Issanda Jeesuse Kristuse Isa!

⁷ Seepärast võtke lahkesti vastu üksteist, nagu Kristus on teid vastu võtnud Jumala kirkuseks.

⁸ Sest ma ütlen, et Jumala ustavuse pärast on Kristus saanud ümberlõigatute teenriks, et kinnitada esiisadele antud tõotusi,

⁹ ja et ka mittejuudid võiksid Jumalat kiita halastuse eest, nagu on kirjutatud:

„Seepärast ma ülistan sind mittejuutide seas
ja laulan kiitust sinu nimele.“

¹⁰ Ja veel on öeldud:

„Rõõmutsege, mittejuudid, koos tema rahvaga!“

¹¹ Ja veel:

„Kiitke Issandat, kõik mittejuudid;
temale toogu kiitust kõik rahvad!“

¹² Ja Jesaja ütleb veel:

„Iisai juur tuleb
ja see, kes tõuseb valitsema rahvaid;
tema peale panevad mittejuudid lootuse.“

¹³ Aga lootuse Jumal täitku teid kõige rõõmu ja rahuga usuelus, et teil oleks küllaga lootust Püha Vaimu väes!

Paulus kuulutab mittejuutidele evangeeliumi

¹⁴ Vennad ja õed, ma olen teie suhtes veendunud, et te olete täis headust, igati tulvil tõetundmist ja oskate ka ise üksteist juhatada.

¹⁵ Aga siiski olen ma kirjutanud teile üsna julgelt mõnest asjast, et teile neid uuesti meenutada, sest selle armu läbi, mis Jumal minu vastu üles näitas,

¹⁶ olen ma mittejuutide teenija Kristuses Jeesuses. Ta andis mulle preestrikohustuse kuulutada Jumala evangeeliumi, et mittejuudid saaksid Jumalale vastuvõetavaks ohvrianniks, pühitsetuna Pühas Vaimus.

¹⁷ Seepärast on mul Kristuses Jeesuses põhjust kiidelda Jumala töö üle.

¹⁸ Ma ei julgeks rääkida millestki muust, kui vaid sellest, mida Kristus on minu kaudu teinud, juhtides mittejuute Jumalale kuuletuma selle kaudu, mida ma olen öelnud ja teinud,

¹⁹ tunnustähtede ja imetegude väe läbi, Jumala Vaimu väe läbi. Alustades Jeruusalemmast ja liikudes ümberringi kuni Illüüriani, olen Kristuse evangeeliumi kuulutamise lõpuni viinud.

²⁰ Nõnda ma püüan alati kuulutada evangeeliumi seal, kus Kristust veel ei tunta, et ma ei ehitaks teiste rajatud vundamendile.

²¹ Vaid nagu on kirjutatud:

„Need, kellele ei ole temast räägitud, näevad ja need, kes ei ole kuulnud, hakkavad mõistma.“

²² See ongi mind iga kord takistanud teie juurde tulemast.

Paulus kavatseb külastada Roomat

²³ Aga et mul nüüd ei ole enam neis piirkondades kohta, ja ma olen juba mitmeid aastaid igatsenud teid külastada,

²⁴ mõtlen seda teha, kui lähen Hispaaniasse. Loodan teid näha, kui sealt läbi tulen, ja saada teilt

abi edasiminekuks pärast seda, kui olen pisut teie külalislahkust maitsnud.

²⁵ Aga nüüd ma lähen Jeruusalemma Jumala rahva teenijana,

²⁶ sest Makedoonia ja Ahhaia kogudused on otsustanud teha korjanduse vaeste jaoks Jeruusalemma pühade hulgas.

²⁷ Nad tegid seda hea meelega; ja eks nad olegi seda neile võlgu. Sest kui mittejuudid on saanud osa juutide vaimsest rikkusest, siis on nende kohus juutidele jagada ka osa oma maisest rikkusest.

²⁸ Kui ma olen selle ülesande täitnud ja kindel, et nad on selle vilja kätte saanud, siis suundun ma teie kaudu Hispaaniasse.

²⁹ Aga ma tean, kui ma teie juurde tulen, siis ma tulen Kristuse täieliku õnnistusega.

³⁰ Kuid ma palun tungivalt teid, vennad ja õed, meie Issanda Jeesuse Kristuse nimel ja Püha Vaimu armastuse läbi, koos minuga võidelda palvetega minu eest Jumala poole,

³¹ et ta päästaks mind uskmataste käest Jüudamaal ja et mu teenimistöo Jeruusalemma heaks oleks Jumala rahvale vastuvõetav,

³² nii et ma Jumala tahtel võiksin rõõmuga tulla teie juurde ja teie keskel saada kosutust.

³³ Olgu rahu Jumal teie kõikidega! Aamen.

16

Isiklikud tervitused

¹ Ma annan teile soovitusi meie õe Foibe kohta, kes on Kenkreas asuva koguduse teenistuses.

² Võtke ta vastu Issanda osaduses Jumala rahva vääriliselt, ja aidake teda kõiges, milles ta teie abi vajab, sest ta on paljusid toetanud, ka mind enast.

³ Tervitage mu kaastöölisi Kristuses Jeesuses, Priskat ja Akvilat,

⁴ kes seadsid minu pärast ohtu oma elu. Mitte üksnes mina, vaid ka kõik mittejuutide kogudused on neile tänulikud.

⁵ Tervitage ka nende kodus tegutsevat kogudust!

Tervitage minu armast Epainetost. Tema oli Aasias esimene, kes hakkas uskuma Kristusesse!

⁶ Tervitage Maarjat, kes on teie heaks palju vaeva näinud!

⁷ Tervitage Andronikost ja Juniast, minu sugulasi, kes minuga koos vangis olid. Nad on lugupeetud apostlite hulgas ja olid kristlased juba enne mind!

⁸ Tervitage Ampliatust, mu armast venda Issandas!

⁹ Tervitage Urbanust, meie kaastöölisi Kristuses, ja mu armast venda Stahhüst!

¹⁰ Tervitage Apellest, läbi katsutud venda Kristuses!

Tervitage Aristobulose pereliikmeid!

¹¹ Tervitage mu sugulast Heroodioni!

Tervitage Narkissose pereliikmeid, kes kuuluvad Issandale!

¹² Tervitage õdesid Trüfainat ja Trüfoosat, kes näevad tublisti vaeva Issanda töös!

Tervitage armast õde Persist, kes on näinud palju vaeva Issanda töös!

13 Tervitage Ruufust, valitud venda Issandas, ja tema ema, kes on olnud mullegi ema eest!

14 Tervitage Asünkritost, Flegonit, Hermest, Patrobast, Hermast ning teisi vendi ja õdesid, kes on nendega!

15 Tervitage Filologost ja Juuliat, Neereust ja ta õde ning Olümpast ja kõiki pühasid, kes on nendega!

16 Tervitage üksteist püha suudlusega! Kõik Kristuse kogudused tervitavad teid!

Viimased juhised

17 Ma manitsen teid, vennad ja õed, pidama silmas neid, kes tekitavad lõhesid ja panevad raskusi teie ette vastupidiselt sellele õpetusele, mis te olete saanud. Hoiduge neist eemale,

18 sest niisugused inimesed ei teeni mitte meie Issandat Kristust, vaid omaenda kõhtu. Ilusate sõnade ja meelitustega petavad nad lihtsameelseid inimesi.

19 Aga teie sõnakuulelikkus on ju kõigile teada. Seepärast ma rõõmustan teie üle ja soovin, et olete targad heale, kuid kohtlased kurjale.

20 Küll rahu Jumal purustab peagi saatana teie jalge all!

Meie Issanda Jeesuse arm olgu teiega!

Tervitused Pauluse kaastöölistelt

21 Teid tervitavad minu kaastööline Timoteos ning mu sugulased Luukius, Jaason ja Soosipatros.

22 Teid tervitan mina, Tertius, selle kirja üleskirjutaja ja vend Issandas!

²³ Teid tervitab Gaius, kes on osutanud külalislahkust minule ja tervele kogudusele.

Teid tervitavad linna varahoidja Erastos ja vend Kvartus.

²⁴ Meie Issanda Jeesus Kristuse arm olgu teie kõikidega! Aamen.

Jumala kiitus

²⁵ Ent temale, kes teid võib kinnitada vastavalt minu evangeeliumile ja kuulutusele Jeesusest Kristusest, kooskõlas selle saladuse ilmutusega, mida hoiti varjul pikki ajastuid,

²⁶ aga mis nüüd on tehtud avalikuks ja saanud teatavaks prohvetlike kirjutiste kaudu igavese Jumala korraldusel, et kõik mittejuudid võiksid tulla sõnakuulelikkusele, mis tuleneb usust,

²⁷ ainsale targale Jumalale kuulugu au igavesti Jeesuse Kristuse läbi! Aamen.

**Biblica® Vaba kasutusega Uus Testament,
Pühakiri kaasaegses eesti keeles
Estonian, Standard: Biblica® Vaba kasutusega Uus
Testament, Pühakiri kaasaegses eesti keeles (New
Testament)**

copyright © 2022 Biblica, Inc.

Language: Eesti (Estonian, Standard)

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Vaba kasutusega Uus Testament, Pühakiri kaasaegses eesti keeles™
© 2022 Biblica, Inc.

Biblica® Open Estonian Contemporary Version New Testament™
Copyright © 2022 by Biblica, Inc.

Creative Commons License

Uus Testament ehk Teos on tehtud kättesaadavaks Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 rahvusvahelise litsentsi (CC BY-SA) alusel. Litsentsi vaatamiseks külastage aadressi <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> või saatke kiri aadressile Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

„Biblica“ on Biblica, Inc. poolt registreeritud kaubamärk. Iga kord, kui kasutate Biblica® kaubamärki, peab teil olema Biblica, Inc. kirjalik luba. Teost võib kopeerida ja levitada seni, kuni te seda ei muuda ja jätate pealkirja selliseks, nagu see on, koos Biblica® kaubamärgiga. Teose muutmine või tõlkimine loob tuletatud teose, mis nõuab Biblica® kaubamärgi eemaldamist. Kui te avaldate tuletatud teose, peate loetlema tehtud muudatused kohas, kus inimesed neid näevad, näiteks veebisaidil. Samuti peate näitama, kust originaalteos pärineb: „Biblica, Inc originaalteos on tasuta kättesaadav veebisaididel www.biblica.com ja open.bible.“

Olenemata sellest, kas kasutate Teost muudatusteta või teete tuletatud teose, tuleb autoriõiguse avaldus kirjutada Teose/tuletatud teose pealkirjas või autoriõiguse lehele järgmiselt:

Biblica® Vaba kasutusega Uus Testament, Pühakiri kaasaegses eesti keeles™
© 2022 Biblica, Inc.

Biblica® Open Estonian Contemporary Version New Testament™
Copyright © 2022 by Biblica, Inc.

„Biblica“ on kaubamärk, mis on registreeritud Ameerika Ühendriikide Patendi- ja Kaubamärgiametis Biblica, Inc. poolt. Kasutatud Biblica loal.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

Oma tuletatud tööd pakkudes peate kasutama sama litsentsi (CC BY-SA) ja reegleid.

Kui soovite teavitada Biblica, Inc.-d seoses Teose tõlkimisega teie poolt, võtke meiega ühendust aadressil <https://open.bible/#feedback>.

Biblica® Vaba kasutusega Uus Testament, Pühakiri kaasaegses eesti keeles™, Audioväljaanne

Audio Copyright © 2023 by Biblica, Inc. and Davar Partners International
This New Testament, or “Work”, is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To see this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

“Biblica” is a trademark registered by Biblica, Inc. Any time you use the Biblica® trademark, you must have permission in writing from Biblica, Inc. You have permission to copy and distribute this Work, as long as you do not change it and you keep the title as it is, which includes the “Biblica®” trademark. Changing or translating this Work will create a derivative work, which will require you to remove the Biblica® trademark. When you publish this derivative work, you must list what changes you have made where people can see them, such as on a website. You must also show where the original Work is from: “The original Work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible.”

Whether you use this Work without changes or make a derivative work, the copyright statement must be written on the title or copyright page of the Work/derivative work as follows:

Biblica® Vaba kasutusega Uus Testament, Pühakiri kaasaegses eesti keeles™
© 2022 Biblica, Inc.

Biblica® Open Estonian Contemporary Version New Testament™
Copyright © 2022 by Biblica, Inc.

„Biblica“ on kaubamärk, mis on registreeritud Ameerika Ühendriikide Patendi- ja Kaubamärgiametis Biblica, Inc. poolt. Kasutatud Biblica loal.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also offer your derivative work using the same license (CC BY-SA) and rules.

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this Work, please contact us at <https://open.bible/#feedback>.

Biblica® Open Estonian Contemporary Version New Testament™, Audio Edition

Audio Copyright © 2023 by Biblica, Inc. and Davar Partners International
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-01-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 9 Jan 2025 from source files dated 10 Jan 2025

0d5aa370-d36e-5ddc-b80e-fdfc67aca662